

Sygn. akt IV CSK 109/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku „E.” Spółki Akcyjnej w G.

przy uczestnictwie Przedsiębiorstwa Wielobranżowego "I."

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w F.

i Skarbu Państwa - Starosty T.

o zasiedzenie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 16 marca 2018 r.,

skargi kasacyjnej uczestnika postępowania Przedsiębiorstwa

Wielobranżowego "I." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w F.

od postanowienia Sądu Okręgowego w T.

z dnia 19 października 2016 r., sygn. akt VIII Ca [...] /16,

uchyła zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca „E.” S.A. w G. wnosił o stwierdzenie, że z końcem lutego 2003 r. nabył przez zasiedzenie, dla linii 0.4 kV, służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu - polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tej nieruchomości urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych linii napowietrznej 0.4 kV oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tych urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości z odpowiednim sprzętem - obciążającą nieruchomość stanowiącą własność uczestnika postępowania Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „I.” sp. z o.o. w F. oznaczoną jako działka nr 287 objęta księgą wieczystą [...] Sądu Rejonowego w T. Ponadto wnosił o stwierdzenie, że z końcem lutego 2003 r., na tej samej nieruchomości nabył przez zasiedzenie służebność o takiej samej treści dla linii napowietrznej 15 kV GPZ P - S.

Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w T. stwierdził, że „E.” S.A. w G. (następca Skarbu Państwa) nabyła przez zasiedzenie z dniem 31 grudnia 1988 r., co do linii 15 kV i 04 kV oraz z dniem 31 grudnia 1989 r. co do linii 15 kV służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tej nieruchomości urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych linii 15 kV i 04 kV oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tych urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości z odpowiednim sprzętem, wskazując, że nieruchomością obciążoną są działki nr 287 i 281 będące własnością uczestnika objęte księgą wieczystą KW [...] Sądu Rejonowego w T. Z ustaleń Sądu Rejonowego wynikało, że linie 15 kV i 0,4 kV zostały posadowione na nieruchomości w roku 1968 i w roku 1969 przez poprzednika prawnego wnioskodawcy Zakłady Energetyczne Okręgu [...] - Zakład Energetyczny T. Na skutek przekształceń własnościowych urządzenia te należą do wnioskodawcy. W chwili ich wznoszenia poprzednik prawny

wnioskodawcy, wówczas Skarb Państwa, był w złej wierze, co nakazywało przyjąć dłuższy czas niezbędny dla oznaczenia daty nabycia służebności. Licząc początek biegu zasiedzenia od 31 grudnia 1968 i 31 grudnia 1969 r., Sąd stwierdził nabycie prawa z upływem 20 lat, czyli z dniem 31 grudnia 1988 r. i 1989 r.

Apelację Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „I.” sp. z o.o. Sąd Okręgowy w T. oddalił postanowieniem z dnia 19 października 2016 r. Aprobując ustalenia faktyczne i ich ocenę prawną jednocześnie za nieuzasadnione uznał zarzuty apelującego o nieprawidłowym wskazaniu w sentencji postanowienia, iż nabycie służebności nastąpiło na rzecz wnioskodawcy. Sąd Okręgowy argumentował, że w postanowieniu jest mowa, iż wnioskodawca jest następcą prawnym Skarbu Państwa, co jest wystarczające. Nie dostrzegł też Sąd Okręgowy wadliwości w braku oznaczenia na mapie przebiegu służebności, stwierdzając, że jeżeli uwzględni się treść wniosku, znajdujące się w aktach sprawy mapy oraz całokształt materiału dowodowego to nie ma wątpliwości, co do przebiegu służebności, przy czym prawidłowe oznaczenie służebności ma kluczowe znaczenie dla wnioskodawcy a nie apelującego. Skoro wnioskodawca nie skarżył postanowienia to zarzut uczestnika jest niezrozumiały, przy czym, zdaniem Sądu Okręgowego określenie zakresu służebności nabytej przez zasiedzenie nie jest możliwe. Wreszcie, za nietrafny uznał Sąd zarzut apelującego, że sąd pierwszej instancji powinien był dwie linie 15 kV znajdujące się na jego nieruchomości, obie objęte wnioskiem oznaczyć ich nazwami własnymi, ze wskazaniem dat nabycia każdej z nich przez zasiedzenie, a co linii 0.4 kV to skoro na nieruchomości również są ich dwie, a tylko jedna z nich była objęta wnioskiem, należało wskazać, co, do której nastąpiło nabycie. W ocenie tego Sądu nie miało to praktycznego znaczenia.

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego uczestnik Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „I.” sp. z o.o. w F. zarzucił naruszenie:

1. art. 285 § 1 w związku z art. 292 i art. 305¹ k.c. a także art. 325 w związku z art. 13 § 2 i art. 609 - 610 k.p.c. oraz § 75 ust. 1 pkt e) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie standardów technicznych wykonywania geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywania i przekazywania wyników tych pomiarów do państwowego

zasobu geodezyjnego i kartograficznego z dnia 9 listopada 2011 r. (Dz. U. Nr 263, poz. 1572) przez przyjęcie, że nie jest konieczne określenie w sentencji postanowienia stwierdzającego zasiedzenie służebności gruntowej przebiegu służebności na nieruchomości lub oznaczenia jej zakresu przestrzennego na mapie stanowiącej integralną część postanowienia,

2. art. 285 § 1 w związku z art. 292 i art. 172 oraz art. 128 k.c. w brzmieniu obowiązującym do 31 stycznia 1989 r. oraz w związku z art. 1 pkt 1 ustawy z 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11) i art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464), a także art. 677 § 1 w związku z art. 610 § 1 k.p.c. przez błędną wykładnię i zaakceptowanie stanowiska, że w sentencji postanowienia stwierdzającego zasiedzenie prawa można, jako nabywcę, wskazać podmiot, który w dacie upływu terminu zasiedzenia jeszcze nie istniał,

3. naruszenie konstytucyjnych zasad ochrony prawa własności wyrażonych w art. 2, art. 21 ust. 1 i 2, art. 31 ust. 2 i 3 oraz art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji RP oraz art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez dokonanie błędnej wykładni art. 285 w związku z art. 292 i z art. 172 k.c. na niekorzyść prawa własności, sankcjonującej ograniczenie prawa własności skarżącego, bez finansowej rekompensaty, która nie ma oparcia w ustawie, co narusza zasadę proporcjonalności, a także zasadę ograniczania prawa własności wyłącznie mocą przejrzystych norm prawnych o randze ustawy, przewidywalnych w swym stosowaniu.

We wnioskach kasacyjnych skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przed nowelizacją kodeksu cywilnego, polegającą na dodaniu art. 305¹ - 305⁴, to jest przed dniem 3 sierpnia 2008 r., w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyraźnie dopuszczono możliwość umownego ustanowienia służebności gruntowej, która treścią odpowiada służebności przesyłu, a w dalszej

kolejności także możliwość zasiedzenia tak ujętego prawa do gruntu. Takie stanowisko znalazło odzwierciedlenie w konsekwentnie prezentowanej linii orzeczniczej, zapoczątkowanej uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r. III CZP 79/02 (OSNC 2014 r., z. 7 - 8, poz. 68), podtrzymaną w dalszych orzeczeniach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08 (M. Prawn. 2014/18/980). Z kolei stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 stycznia 2003 r. umożliwiło przyjęcie tezy, że skoro przed dniem 3 sierpnia 2008 r. możliwe było umowne nabycie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, to dopuszczalne było także jej nabycie w drodze zasiedzenia na podstawie art. 292 k.c. Za podmiot, na rzecz którego służebność mogła być nabyta przed dniem 1 lutego 1989 r. uznawano nie przedsiębiorcę przesyłowego, ale Skarb Państwa, a od dnia 1 lutego 1989 r. - przedsiębiorcę przesyłowego, jeżeli wykazał, że Skarb Państwa przeniósł na jego rzecz posiadanie nieruchomości władnącej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 r., III CZP 70/09, OSNC 2010/5 /64; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2009 r., IV CSK 291/09, "Monitor Prawniczy" 2010, nr 2, s. 68; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2011 r., V CSK 502110, "Rejent" 2012, nr 12, z dnia 13 czerwca 2013 r., IV CSK 672/12, nie publ., z dnia 25 stycznia 2006 r., I CSK 11/05, "Biuletyn SN" 2006, nr 5, z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08, "Rejent" 2008, nr 7 - 8, s. 222). Za przesłankę nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, tworzącej dla przedsiębiorcy przesyłowego tytuł do korzystania z urządzeń przesyłowych posadowionych na cudzym gruncie, Sąd Najwyższy uznawał polepszenie sytuacji przedsiębiorcy, w związku z zainstalowaniem i korzystaniem z urządzeń oraz zwiększenie użyteczności nieruchomości, na której znajdują się składniki przedsiębiorstwa, jeśli nieruchomość ta wchodzi w skład przedsiębiorstwa (por. postanowieni Sądu Najwyższego: z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, "Monitor Prawniczy" 2006, nr 19; z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08; z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 392/08, nie publ.; z dnia 4 października 2006 r., II CSK 119/06, "Monitor Prawniczy" 2006, nr 21). W dalszej kolejności ukształtował się pogląd, że możliwe jest nabycie przez zasiedzenie przed dniem 3 sierpnia 2008 r. służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, ustanawianej

nie na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości władnącej, ale do dnia 1 lutego 1989 r. bezpośrednio na rzecz Skarbu Państwa albo od dnia 1 lutego 1989 r. na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, "Biuletyn SN" 2008, nr 10; z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, OSNC 2014 /2/11; z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013/12/139; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 lipca 2010 r., I CSK 606/09, z dnia 14 listopada 2012 r., II CSK 120/12, z dnia 6 lutego 2013 r., V CSK 129/12; z dnia 14 czerwca 2013 r., V CSK 321/12; z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK 626/12; z dnia 30 października 2013, V CSK 497/12; z dnia 19 lutego 2014 r., V CSK 190/13; z dnia 4 lipca 2014 r., III CSK 551/13, z dnia 16 stycznia 2013 r. II CSK 289/12 - nie publ.), przy czym Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 16 stycznia 2013 r., II CSK 289/12 (nie publ.), stwierdził, że odstąpienie w drodze wykładni od konieczności określenia w czynności prawnej lub orzeczeniu nieruchomości władnącej, na rzecz której wystąpił *ex lege* skutek zasiedzenia, nastąpiło w rezultacie odwołania się do pojęcia przedsiębiorstwa w ujęciu przedmiotowym i przyjęcia domniemania, że składnikiem przedsiębiorstwa przesyłowego jest zawsze taka nieruchomość. Przy takiej koncepcji brak określenia nieruchomości władnącej jest tylko technicznym uproszczeniem służącym przyspieszeniu postępowania i nie świadczy o braku wystąpienia przesłanki merytorycznej w postaci nieruchomości władnącej. Sam funkcjonalny związek urządzeń przesyłowych z siecią przesyłową, wchodzącą w skład przedsiębiorstwa, a tym samym z nieruchomością wchodzącą również w skład przedsiębiorstwa, pozwala na stosowanie art. 285 i art. 292 k.c. przez analogię, umożliwiającą zasiedzenie w stanie prawnym obowiązującym przed dniem wejścia w życie art. 305¹ k.c. to jest przed 3 sierpnia 2008 r. służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego (Skarbu Państwa) bez potrzeby wskazywania i określania w orzeczeniu nieruchomości władnącej.

Przedstawioną powyżej linię orzecniczą, dopuszczającą stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie przed 3 sierpnia 2008 r. służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, skład rozstrzygający sprawę niniejszą

podziela. Skarżący nie przedstawił w skardze kasacyjnej żadnych argumentów merytorycznych podważających trafność dokonywanej w powołanych orzeczenia przez Sąd Najwyższy wykładni prawa. W skardze brak jest również uzasadnienia dla wskazanego w części wstępnej skargi zarzutu naruszenia, przez taką wykładnię, konstytucyjnej ochrony prawa własności i przepisów Konwencji o ochronie praw i podstawowych wolności. W tej sytuacji Sąd Najwyższy trafność tego zarzut musi pozostawić poza rozważaniami. Dodać jedynie można, że zasiedzenie jest ustawowym sposobem nabycia prawa, nie tylko ograniczonego prawa rzeczowego, jakim jest służebność, ale i prawa dalej idącego – własności; nabycie następuje po spełnieniu przesłanek ustawowych i następuje nieodpłatnie.

Pozostałe zarzuty naruszenia tak prawa materialnego jak i procesowego należy podzielić.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że nabycie prawa przez zasiedzenie następuje z upływem wynikającego z ustawy czasu, stąd też nabycie prawa (własności, użytkowania wieczystego czy też ograniczonego prawa rzeczowego, jakim jest służebność gruntowa - art. 292 k.c.) następuje w oznaczonej dacie, w której nadto musi utrzymywać się posiadanie prowadzące do zasiedzenia. Brak w tej dacie posiadania, np. jego utrata, będzie skutkował przerwą biegu zasiedzenia. Data, zatem nabycia własności przez zasiedzenie ze wskazaniem tego podmiotu, który w tym dniu był posiadaczem nieruchomości w sposób prowadzący do zasiedzenia, jest wymogiem niezbędnym sentencji postanowienia o stwierdzeniu zasiedzenia, decydującym o prawidłowym rozstrzygnięciu o żądaniu procesowym. Obowiązek wskazania kto i w jakiej dacie nabył prawo przez zasiedzenie można wywieść nie tylko z przepisów prawa materialnego trafnie powołanych w skardze kasacyjnej ale i przepisów procesowych, które do orzeczenia w przedmiocie zasiedzenia nakazują stosować odpowiednio przepisy o stwierdzeniu nabycia spadku (art. 610 § 1 k.p.c.); odpowiednie ich stosowanie wiąże się z oznaczeniem osoby, która nabyła w oznaczonym dniu, *ex lege*, prawo przez zasiedzenie, przy czym stwierdzenie zasiedzenia może nastąpić tylko na rzecz osoby wskazanej przez wnioskodawcę lub innego uczestnika postępowania (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2015 r. III CZP 112/14, OSNC 2015/11/127)

i nie budzi wątpliwości, że stwierdzenie upływu terminu zasiedzenia, ze skutkiem nabycia własności, nie może nastąpić na rzecz podmiotu, który w tej dacie nie istniał. Wnioskodawca to jest „E.” S.A., na rzecz, którego sąd pierwszej instancji stwierdził nabycie służebności, a Sąd Okręgowy rozstrzygnięcie takie zaaprobował oddalając apelację, we wskazanej w postanowieniu Sądu Rejonowego dacie, nie istniał. W uzasadnieniu powołanej wyżej uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego wyraźnie podniesiono, że mogą wystąpić sytuacje, w których zebrany materiał dowodowy będzie wskazywał na nabycie spornego prawa w drodze zasiedzenia przez inną osobę niż wskazana przez wnioskodawcę lub uczestników postępowania. Warunkiem wydania orzeczenia stwierdzającego zasiedzenie na rzecz właściwej osoby jest w takim wypadku modyfikacja żądania wniosku, a - gdyby osoba ta nie uczestniczyła w postępowaniu - wezwanie jej lub jej następców prawnych do udziału w sprawie (art. 193 w związku z art. 13 § 2 i art. 510 § 2 k.p.c.). Niedokonanie zmiany żądania prowadzi do oddalenia wniosku i powoduje konieczność wszczęcia przez zainteresowanego kolejnego postępowania o stwierdzenie zasiedzenia z prawidłowo sformułowanym żądaniem. Względem jednak na ekonomię postępowania i ochronę interesu indywidualnego oraz wymaganie właściwego ukształtowania postępowania nakładają na sąd obowiązek umożliwienia biorącym w nim udział osobom odpowiedniej modyfikacji żądania. W takim wypadku obowiązek informacyjny sądu wobec uczestników postępowania wymaga zwrócenia przez sąd uwagi na ewentualną potrzebę takiej modyfikacji. Źródłem tego obowiązku są w tym wypadku zasady ogólne wynikające z przepisów art. 2 i 45 ust. 1 Konstytucji.

Trafnie też skarżący zarzuca, że zaniechanie oznaczenia w sentencji postanowienia przebiegu nabytej przez zasiedzenie służebności i zakresu przestrzennego, w jakim nabycie to nastąpiło narusza zarówno przepisy prawa materialnego i procesowego. Nabyta przez zasiedzenie służebność jest służebnością czynną (art. 285 § 1 zd.1. k.c.), powstała jako następstwo korzystania w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zatem zakres tego korzystania musi być możliwy do zidentyfikowania na gruncie co może nastąpić tylko przez wskazanie go na mapie. Wskazówką dla sądu mogły być uregulowania

wynikające z § 155 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2316 ze zm.). Powołany przepis stanowi, że w postanowieniu stwierdzającym zasiedzenie własności nieruchomości lub służebności gruntowej lub stwierdzającym nabycie własności nieruchomości rolnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 27, poz. 250 oraz z 1975 r. Nr 16, poz. 91) w związku z art. 4 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 81, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 oraz z 1991 r. Nr 107, poz. 464) należy określić nieruchomość według zasad przewidzianych w przepisach o prowadzeniu ksiąg wieczystych. Jeżeli nieruchomość ma urządzoną księgę wieczystą lub zbiór dokumentów, a przedmiotem nabycia jest cała nieruchomość, wystarcza określenie nieruchomości według oznaczenia księgi lub zbioru. W postanowieniu stwierdzającym zasiedzenie własności nieruchomości lub służebności gruntowej należy wskazać również datę zasiedzenia. Co prawda w powołanym przepisie chodzi jedynie o unormowanie natury porządkowej i organizacyjnej, nie zaś o regulację dotyczącą zakresu działania (kompetencji) sądu, to jednak mając na uwadze, że orzeczenie będzie podstawą wpisu służebności do księgi wieczystej, zignorowanie tej regulacji nie jest możliwe. Mieć, bowiem należy na uwadze, że brak precyzyjnego oznaczenia w postanowieniu przebiegu służebności może stanowić podstawę odmowy wpisu do księgi wieczystej. Udokumentowanie przebiegu służebności na mapie sporządzonej przez biegłego i uczynienie z takiej mapy integralnej części orzeczenia pozwala nie tylko na oznaczenie zakresu prawa beneficjenta służebności, ale też chroni właściciela nieruchomości obciążonej, nie pozostawia, bowiem wątpliwości, w jakim zakresie jest on w swoich prawach ograniczony, usuwa też wątpliwości, co do usytuowania nabytej już przez zasiedzenie służebności w wypadku gdyby doszło do zmiany tego usytuowania na skutek np. modernizacji urządzeń przesyłowych. Uregulowanie wynikające z § 75 ust. 1 pkt e) Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie standardów technicznych wykonywania geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywania

i przekazywania wyników tych pomiarów do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (Dz. U. z 2011 r., Nr 263 poz. 1572), że na potrzeby m.in. postępowań sądowych sporządza się mapy do celów prawnych, w szczególności mapę do ustalenia służebności gruntowych, może stanowić dostateczną podstawę dla zlecenia biegłemu sporządzenia odpowiedniej mapy.

Wreszcie trafnie skarżący zarzuca, że zakres, w jakim następuje zasiedzenie służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu, nie musi ograniczać się w świetle art. 292 k.c. do pasa gruntu biegnącego pod linią elektroenergetyczną i wokół słupów. O zakresie tym decyduje zakres faktycznego władztwa, które dało podstawę do stwierdzenia zasiedzenia, oceniany z uwzględnieniem tego, że korzystanie zgodnie z przeznaczeniem z urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości wiąże się z potrzebą wkraczania na nieruchomość w celu utrzymywania ich w zdadności do użytku, chociażby potrzeba taka aktualizowała się rzadko. Wymaganie, aby posiadanie służebności miało w tym zakresie charakter nieprzerwany, należy oceniać z uwzględnieniem właściwości urządzenia i jego funkcji, nie zaś jako konieczność prowadzenia ciągłych, względnie częstych robót naprawczych lub konserwacyjnych.

Z przedstawionych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. i art. 108 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

aj

ał